

25 anys de festa per la llengua al País Valencià “TU TENS LA CLAU”.

Diego Gómez

La producció assagística sobre la qüestió nacional al País Valencià, va viure una edat daurada a la dècada dels 70 i 80. Una època intensa de debats, anàlisis i propostes que evolucionaren a mesura que la realitat política es revelava hostil amb les aspiracions del nacionalisme. Una època en que el discurs conflictivista, ha volgut situar la qüestió de la llengua en una zona permanent de tensió i de confrontació política.

Les noves aportacions ideològiques són escasses i han perdut intensitat –si més no emotiva. Pensar el país s’ha convertit en un exercici restringit a l’àmbit acadèmic i científic, amb escassa projecció exterior. Segons Toni Moll (autor de *La utopia necessària*), la realitat política ha desmentit la possibilitat de portar a cap determinades propostes, invalidades per la història. I segons Adolf Beltràn (autor de *Un país possible*) toca passar a analitzar les coses amb dades, deixar-se d’especular sobre fórmules miraculoses, centrar-se en el que hi ha i traure el màxim profit del país tal com és.

Anem doncs a analitzar algunes dades. I ho farem a partir de dues vessants, que donen nom a la màxima llei en matèria lingüística i que en els propers dies complirà 27 anys, i que para Escola Valenciana –Federació d’Associacions per la Llengua són bàsiques per a la normalització del valencià (el nostre català): l’ensenyament i l’ús social.

A L’ENSENYAMENT:

Quan ja es compleixen més de 30 anys que els primers centres públics començaren l’ensenyament en valencià, malgrat tot els esforços, malgrat que hi ha prop de 1100 centres i més de 210.0000 alumnes als programes d’ensenyament en valencià i d’immersió lingüística, l’abast del treball realitzat a favor de l’ensenyament en valencià ha estat poc significatiu, si analitzem que només el 34% de l’alumnat. comencen la seua escolarització en valencià: s’ensenyen a llegir i escriure en valencià.

Al llarg d’aquestos anys sempre s’han fet anàlisis quantitius del creixement de l’ensenyament en valencià, quants centres, quants alumnes, etc., però no anàlisis qualitius reals dels Programes Bilingües. Ara amb tot el “boom” del plurilingüisme és el moment propici perquè la comunitat educativa valenciana obriga un procés de debat i diàleg per tal de corregir les mancances i els desequilibris que ara presenta el nostre sistema educatiu i dissenyar el futur que volem per a l’escola pública, popular i valenciana.

- d. L'ensenyament en valencià continua augmentant, però amb una desacceleració, i amb desequilibris notables. Aquesta no es produeix perquè s'estiga a punt d'arribar al sostre d'implantació.
- di. S'està creant la tendència a configurar una mena de doble xarxa educativa, ensenyament públic en valencià i concertat privat en castellà. (aproximadament uns 40 centres concertats, dels quals sols hi ha 3 a la província d'Alacant)
- dii. La distribució territorial és molt irregular quan es tracta dels centres públics: mentre a la província d'Alacant són el 42%, en la de Castelló són el 81,73% i en la de València el 68%.
- diii. Mentre que el percentatge de professorat amb competència lingüística supera el 85% a Infantil i Primària, no arriba al 68% en Secundària i descendeix vertiginosament al Batxillerat i a la Universitat on sols s'acosta al 30%.
- div. La normativa d'admissió de l'alumnat no sols no contribueix a la continuïtat dels programes d'ensenyament en valencià entre un tram educatiu i el següent, sinó que l'entrebanca i crea greus disfuncions en quant a les relacions entre la demanada ciutadana i l'oferta administrativa.

ÚS SOCIAL.

Intentant ser més breu, una primer aproximació al tema, ens projecta en una comunitat lingüística on el valencià no ha donat el pas de ser una llengua familiar i col·loquial a vehicular. La manca de projecció social i de prestigi, junt a la perduda de fidelitat ens ha de fer reflexionar.

Les dades més actuals (2005) a l'àrea de Política Lingüística de la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports (nosaltres, continuem reivindicant que la Política Lingüística hauria d'estar adscrita a la Presidència de la Generalitat i no en un departament perdut de la Conselleria d'Educació), ens diuen que el percentatge de població que entén perfectament el valencià és del 51,6%, que ho sap parlar el 37,5%, sap llegir perfectament el 29,6% i sap escriure sempre perfectament el 18,1. Les dades diuen que més del 90% de la població entre els 10 i 25 anys està alfabetitzada en la nostra llengua. Però també hem de comptar amb la darrera enquesta de l'AVL sobre l'ús social del valencià que planteja la perduda de més de 10 punts de fidelitat lingüística en els darrers 10 anys. I que sols 1 de cada quatre valencians i valencianes utilitza amb normalitat la nostra llengua.

La normalització del valencià sols s'ha projectat al món de l'ensenyament, no ha tingut continuïtat i complement en altres àmbits. La manca de referents, la imatge deplorable de la TVV (on sembla evident que el seus programes informatius a més d'amagar la realitat i les evidències polítiques del país, no serien capaços ni de retransmetre en directe l'entrada del rei Jaume a la ciutat de València). Parlant de televisions, l'atac a la llibertat d'expressió i a la pluralitat informativa que suposa el tancament de les emissions de TV3 al País Valencià. I com no, les actuacions polítiques dolentes no han ajudat en res.

Hom reconeixerà les continues pressions polítiques que comporten un atac sistemàtic al món de la cultura i l'ensenyament, s'ha perdut l'interés per la llengua i fins i tot l'accepció folklòrica volen que impregne la nostra identitat. No s'ha avançat en la normalització del valencià, no hi ha requisit lingüístic en la funció pública (sols el 2% dels llocs de treball de l'administració pública es troben catalogats en valencià), es censuren paraules, es prohibeixen els autors de llengua comuna, es crea el conflicte de filologia catalana, es busca l'enfrontament amb els editors i amb la Universitat, ... tot en el context d'una comunitat/comunitat que volen que siga de primera, però on el que de veritat els interessa és la seua projecció i futur personal.

Bo, no vull cansar-vos més. Ara us contaré una història que sempre m'agrada recordar:

Escoltaven i cantaven:

"... era la primavera de 1707... quina trista batalla...el mateix camí, el mateix combat..."

La música del grup de rock en valencià Obrint Pas sonava a l'autobús quan entraven a la ciutat d'Almansa. Des de la torre del seu portentós castell observava amb el meu alumnat la planura escenari de la batalla. A l'esquerra de l'actual carretera que ens porta cap a Aiora, l'exèrcit borbònic derrotava les tropes austriacistes.

Alba, una xiqueta molt espavilada, en acabar de llegir el cartell indicador que hi ha a la torre, no es tallà en dir: *"...quina merda de batalla. I després cremaren Xàtiva"*. Efectivament quina desgracia pense, i a més a més ho celebrem. Recordem la desfeta i molts la reivindiquem com a festa nacional. Els valencians som així abandonem la celebració del 9 d'Octubre i la deixem en mans de la dreta reaccionaria... però torne a pensar per a dins: els valencians i valencianes som així.

Així és, els valencians i valencianes amb Escola Valenciana portem 25 anys muntant les Trobades. Festes per la Llengua que s'organitzen comarcalsment cada any i que han esdevingut la manifestació popular més important d'estima per la llengua, on varies generacions -alumnes, pares i mestres- troben l'antídot contra les agressions a la nostra llengua en forma d'expressió pública d'autoestima col·lectiva, demostrant que nosaltres volem ser un poble més entre tota la diversitat del món.

Després de dinar al parc d'Almansa, en direcció cap a Xàtiva continua la música, aquesta vegada amb la lletra versada del cant dels maulets, amb tonalitats de

dolçaina roquera i amb un cor de veus juvenils des dels seients de l'autobús en direcció a la localitat del socarrats.

"... perquè Carles d'Àustria ha jurat els furs.."

Els furs, sap el meu alumnat el significat d'aquesta paraula. Aquells furs, aquelles lleis són ara el nostre Estatut. Quina desgracia! Torne a pensar. Quants valencians i valencianes saben o els interessa el tema de l'Estatut? A quants valencians i valencianes les interessa la política en general i en concret l'actual. Els valencians som així.

"... tallarem la cua a Felip de Borbó..."

Al museu de l'Almodí, davant del quadre de Felip V cara cap avall, és Joan el que planteja l'opció de no pegar-li la volta mai (dissortadament no parla de cremar-lo). De nou la dèria: cal no oblidar o cal perdonar?, cal recordar o cal avançar?, el mateix camí, el mateix combat?. Efectivament, els valencians som així. Aquella era la primavera de 1707. Tres-cents tres anys després és possible que la lluita continue, però és una lluita diferent però constant. Una lluita en altres camps de batalla. Un treball en el que cal:

- denunciar la manca de requisit lingüístic i de catalogació lingüística dels llocs de treball de Secundària i Batxillerat que entrebanca la continuïtat de l'ensenyament en valencià.
- una lluita per trencar la censura televisiva i guanyar una oferta informativa plural i en valencià.
- una lluita per acabar amb la permissivitat davant tota mena d'agressions -verbals i físiques- a seus de partits polítics, d'entitats culturals, a llibreries i a la universitat.
- una lluita per desemmascarar a aquells que utilitzen la nostra llengua com a arma política, oblidant-se d'usar-la i de treballar per la seua generalització a l'escola i la seua normalització als diferents espais socials.
- una lluita per defensar el nostre patrimoni identitari: el nostre territori, la nostra cultura i la nostra llengua.

Es guaitant el meu alumnat quan me n'adone de la veritable batalla. Després de 30 anys d'escola en valencià i de 27 anys d'aplicació de la Llei d'Ús i Ensenyament del Valencià, les nostres autoritats continuen incomplint-la i fins i tot alguns tenen ocurrencies de vehicular en anglès o xinés mandarí matèries curriculars. Hi ha una manca quasi total de protecció i promoció de la nostra llengua. Sense dubtes s'ha d'actuar amb determinació. El valencià ha de convertir-se en la llengua usada amb

naturalitat, en la llengua necessària, i en la llengua de prestigi social. Per això paga la pena lluitar.

Amine i Samia són dos dels meus alumnes nouvinguts a l'escola. Després d'un curs parlen valencià, i ballen al ritme d'altra cançó d'Obrint Pas:

"... solidaris, solidaritat..."

Eixa és altra batalla. Cal que la incorporació d'alumnat nouvingut, que ja suposa el 12 % de la nostra població escolar, no siga l'excusa per a dir que descendeix l'ús social del valencià. Cal aconseguir que la nostra llengua esdevinga el motor de cohesió i integració social facilitant la intercomunicació personal i vivencial entre el nostre alumnat.

Ens toca pensar en el futur, i la lletra de la cançó que ara sona a l'autobús de tornada cap a casa em reforça aquesta idea:

*... avançant amb la gent, transportant sentiments...
la flama de tot un poble en moviment...*

Malgrat els entrebancs i portes que es tanquen, no hem de perdre l'esperança, el devenir és nostre, tenim la raó. Cal continuar construint un futur més digne. Aquesta és la batalla a guanyar. El nostre País, la gent de les Trobades, el meu alumnat, els nostres joves i molts ciutadans i ciutadanes ho necessitem. Els valencians i valencianes som així: Tot un poble en moviment. Aquest és el missatge, és el Compromís d'Escola Valenciana a l'escola i al carrer. I per això paga la pena continuar treballant. EL VALENCIÀ ÉS DE LLEI. CADASCÚ DE NOSALTRES TENIM LA CLAU.